

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

28. juni 2022

Samråd i Finansudvalget den 28. juni 2022 vedr. statens udstedelse af 30-årige statsobligationer i 2008

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Rune Lune (EL).

Ved samråd er det talte ord gældende.

Samrådsspørgsmål S

Vil ministeren redegøre for, om ministeren mener, at der er tale om fyldestgørende information til Folketinget, når der fra Folketingets side spørges om, hvorvidt der findes en forståelse mellem staten/Nationalbanken og ATP om, at ATP skulle sælge en betydelig del af sine værdipapirer for at styrke den danske valutabeholdning, og en finansminister i den sammenhæng ikke oplyser Folketinget om, at der findes en sådan forståelse, udelukkende fordi der er spurgt ind til, om forståelsen vedrører US dollars, samtidig med at der hos en finansminister er viden om, at Nationalbanken havde en dokumenteret forståelse med ATP om, at ATP skulle sælge værdipapirer, ikke i US dollars, men i Euro? Der henvises til beretning nr. 15/2021 om Finansministeriets udstedelse af 30-årige statsobligationer i 2008, jf. FIU alm. del – bilag 139.

Svar

- Jeg vil gerne takke for invitationen til samrådet i dag.
- Det er første gang jeg ved et samråd skal forholde mig til spørgsmål vedrørende en sag, der er så gammel som denne – 14 år.
- Det er altså en sag, der er fra en tid, hvor jeg ikke selv sad i Folketinget. Og derfor heller ikke en sag jeg har beskæftiget mig med tidligere.

- Men jeg skal gerne forsøge at svare på spørgsmålene på baggrund af de oplysninger, jeg har modtaget fra Finansministeriet.
- På samrådet i 2017 stillede hr. Pelle Dragsted fra Enhedslisten følgende meget specifikke spørgsmål:
- *”Blev der i september og oktober 2008 mellem staten/Nationalbanken og ATP opnået en ”forståelse” om, at ATP skulle sælge en betydelig del af sine værdipapirer i US dollars for på den måde at styrke den danske valutabeholdning og dermed sikre likviditet til, at bl.a. danske banker havde adgang til dollars for at kunne indfri sine låneforpligtelser i den valuta? Blev der i den forbindelse indgået en forståelse om, at staten for første gang udstedte 30-årige obligationer, som pensionskasserne efterspurgte, og at disse obligationer blev udstedt i to omgange fordi ATP i første omgang ikke fik en andel af disse obligationer som forventet?”*
- I spørgsmålet på samrådet i 2017 bliver der dermed spurgt til en forståelse om, at ATP skulle sælge en betydelig del af sine værdipapirer i US dollars for at sikre likviditet til, at bl.a. danske banker havde adgang til dollars for at kunne indfri sine låneforpligtelser i den valuta.
- Finansministeriet har over for mig oplyst, at forståelsen mellem Nationalbanken og ATP havde til formål at bidrage til at sikre valutareserven af hensyn til fastkurspolitikken – altså kronens kurs i forhold til euro.

- Lad mig citere fra Rigsrevisionens beretning vedr. spørgsmålet.
- *”på samrådet begrundede Finansudvalget spørgsmålet med, at bankerne under finanskrisen havde vanskeligt ved at betale deres kortfristede lån i dollars tilbage, fordi valutamarkederne i en periode frøs til. Og om Nationalbanken og ATP derfor havde indgået en forståelse, der kunne sikre dollarlikviditet til bankerne”.*
- Vedr. spørgsmålet konkluderer Rigsrevisionen i sin beretning fra den 25. april 2022, at *”Det er Rigsrevisionens vurdering, at finansministerens oplysninger til Folketinget er i overensstemmelse med grundlaget for beslutningen om at udstede 30-årige statsobligationer, da dokumenterne viser, at udstedelsen ikke skyldes hensynet til statens forpligtelser i Bankpakke I og Bankpakke II”.*
- Rigsrevisionen skriver yderligere i beretningen, at *”Vores gennemgang af dokumenterne fra Nationalbanken og Finansministeriet viser, at udstedelsen af de 30-årige statsobligationer havde baggrund i, at fastkurspolitikken var under pres i slutningen af 2008, og at Nationalbanken i en periode havde udfordringer med at optage lån i udenlandsk valuta til valutareserven.”*
- Som sagen er oplyst for mig, har jeg ikke grund til at tro, at den tidligere finansminister skulle være givet forkerte informationer.

- Men når det er sagt, så kunne man godt som god service over for Folketinget have oplyst om den forståelse, der var om at støtte fastkurspolitikken – altså såfremt Finansministeriet på daværende tidspunkt havde haft kendskab til forståelsen. Så vidt jeg er orienteret fandt Finansministeriet desværre ikke forståelsen i forbindelse med søgning i ministeriets systemer tilbage i 2016 og 2017. Det er naturligvis beklageligt.
- Som jeg er orienteret blev forståelsen først fundet i efteråret 2021 i forbindelse med, at der blev foretaget en detaljeret manuel gennemgang i systemerne.

Samrådsspørgsmål T

Vil ministeren redegøre for, hvorfor viden om forståelsen mellem staten/Nationalbanken og ATP, om at ATP skulle sælge en betydelig del af sine værdipapirer for at styrke den danske valutabeholdning, tilsyneladende ikke er blevet givet videre til Rangvid-udvalget? Spørgeren tager i denne sammenhæng udgangspunkt i, at forståelsen ikke er omtalt i Rangvid-rapporten.

Svar

- Lad mig allerførst citere, hvad der helt konkret står i Rangvid-udvalgets rapport om udstedelsen af 30-årige statsobligationer i 2008. I Rangvid-udvalgets rapport står:
- *”Der var i pensionssektoren stor efterspørgsel efter lange danske statsobligationer til at afdække deres lange forpligtelser. Salget af statsobligationer understøttede efterspørgslen efter kroner, i den udstrækning pensionssektoren solgte ud af europæiske obligationer for at købe danske statspapirer. En betydelig del af oversalget stammede fra statens udstedelse af et 30-årigt papir i november og december 2008 for i alt 90 mia. kr. Heraf købte ATP obligationer for ca. 50 mia. kr. Den danske forsikrings- og pensionssektor aftog i alt ca. 80 mia. kr. Fra efteråret 2008 til begyndelsen af 2009 foretog ATP et samlet salg af udenlandsk valuta og tilsvarende køb af danske kroner for 100 mia. kr.”*
- Med andre ord bidrog den samlede udstedelse af 30-årige statsobligationer i efteråret 2008 til at sikre fastholdelsen af fastkurspolitikken. Den samlede udstedelse for knap 90 mia. kr. skete således af hensyn til valutareserven.

- Udstedelsen sikrede, at ATP foretog et samlet salg af udenlandsk valuta og tilsvarende køb af danske kroner for 100 mia. kr. svarende til, hvad der fremgår af forståelsen mellem Nationalbanken og ATP.
- Teksten, der fremgår i Rangvid-udvalgets rapport, afspejler således indholdet af forståelsen mellem Nationalbanken og ATP.

Samrådsspørgsmål U

Mener ministeren, at det er vigtigt at få en vurdering af den samlede pris for bankpakkerne, ved at få en opdateret beregning af de økonomiske konsekvenser af bankpakkerne,

herunder relevante renteudgifter i forbindelse med udstedelsen af 30-årige lån, og indregning af konsekvenser for skattebetaling i forhold til den udgift, der har været fra den finansielle sektor til staten, og som i december 2018 er opgjort til ca. 17 mia. kr., jf. Erhvervsministeriets notat ”Endelig opgørelse af overskuddet af bankpakkerne”, offentliggjort den 19. december 2018?

Svar

- Ift. spørgsmålet om der er behov for genberegning af bankpakkerne generelt, må jeg henvise til erhvervsministeren, idet det er Erhvervsministeriet, som har udarbejdet opgørelser over de økonomiske resultater af bankpakkerne. Erhvervsministeren vil om lidt fortælle mere om resultatopgørelsen i forhold til bankpakkerne.
- Men inden jeg overdrager ordet til erhvervsministeren vil jeg gerne forholde mig til den del, der vedrører statens udstedelse af de 30-årige statsobligationer i 2008.
- Som sagen er oplyst for mig havde udstedelsen af de 30-årige statsobligationer i 2008 til formål at sikre fastkurspolitikken og ikke at give danske banker adgang til dollars for at kunne indfri sine låneforpligtelser i dollars.
- Som jeg nævnte tidligere på samrådet understøttes dette af Rigsrevisionen i deres beretning om de 30-årige statsobligationer fra 25. april 2022.
- Rigsrevisionen skriver direkte, at ”*Vores gennemgang af dokumenterne i Nationalbanken og Finansministeriet viser, at udstedelsen af den 30-årige statsobligation havde baggrund i, at*

fastkurspolitikken var under pres i slutningen af 2008, og at Nationalbanken i en periode havde udfordringer med at optage lån i udenlandsk valuta til valutareserven.”

- Med den konklusion vil det ikke være retvisende at knytte statens renteudgifter ved udstedelsen af de 30-årige statsobligationer til opgørelsen over de økonomiske resultater ved bankpakkerne.
- Med de ord vil jeg give ordet videre til erhvervsministeren